

## Doe-het-zelf Van Elst.

Doe-het-zelfen is in de jaren zestig en zeventig van de 20e eeuw populair geworden bij een breed publiek. Voor die tijd was het gebruikelijk om zaken kant-en-klaar aan te schaffen of werk te laten verrichten. Doe-het-zelfen was enerzijds goedkoper, anderzijds hadden steeds meer mensen plezier in het zelf iets tot stand te brengen. Ook de vrije zaterdag en de steeds korter wordende werkweek in het algemeen heeft hier zeker aan bijgedragen. Familie Van Elst heeft handig ingespeeld op de ontwikkelingen. Oud-Scherpenzeel brengt de geschiedenis van de winkel van Van Elst voor het voetlicht.



*Piet van Elst, 1984.*



*Piet en Rein van Elst, 1984.*

Rein van Elst wordt in 1896 geboren in Scherpenzeel. Hij is het derde kind uit een gezin van tien kinderen, waarvan de jongste twee al op jonge leeftijd zijn overleden. Daarentegen is één van Reins zusters, mevrouw Neeltje Veldhuizen-van Elst op dit moment 105 jaar. Zijn vader Johannes van Elst is tot 1929 postbode in ons dorp, hij overlijdt in 1949. Rein groeit op in het Musschennest waar zijn ouderlijk huis staat. Na zijn schooltijd wordt Rein timmerman en moet hij net als andere beginnelingen eerst als krullenjongen (timmermansleerling) de kost verdienen. Van de twee kwartjes die hij wekelijks verdient, mag hij er één zelf houden om te sparen. In 1922 trouwt hij met Everarda van Domselaar uit Woudenberg. Met haar krijgt Rein vijf kinderen. Rein is in 1932 met een aannemersbedrijf op de Oude Barneveldseweg begonnen en in 1934 opent hij aan de Marktstraat naast de Eierhal een winkel in ijzerwaren, zijn echtgenote helpt de klanten in de winkel. De oppervlakte van het winkeltje bedraagt iets meer dan twintig vierkante meter.



*Echtpaar van Elst.*



*Doe-het-zelf winkel, 1984.*

Helaas overlijdt zijn vrouw al in 1936. Om voor de kinderen te zorgen en de klanten in de winkel te bedienen, neemt Rein een huishoudster in dienst, Gerritje Pater uit Barneveld, met wie hij niet lang daarna trouwt. Samen krijgen zij nog drie kinderen van wie zoon Piet de jongste is. In de begintijd



worden vooral producten voor het agrarisch bedrijf verkocht: gaas, emmers, grepen en eggen. Rein van Elst maakt zelf voerbakken voor kippen, varkens en koeien, terwijl ook eigengemaakte ladders veel worden verkocht. Een druk bestaan, want ook de aannemerij vergt de nodige aandacht en inspanning. Het eerste grote project voor Van Elst is het bouwen van twee blokken huizen op de Industrielaan in opdracht van C&S Valkenburg. De woningen, die er nog altijd staan, zijn bestemd voor personeel van de weverij. Zoals zoveel panden in Scherpenzeel wordt ook de winkel en het woonhuis van familie Van Elst in 1940 verwoest.

*van Elst, jaren 60.*

Alleen de werkplaats achter de winkel blijft gespaard. Meer dan een jaar heeft het gezin Van Elst de werkplaats als woonhuis gebruikt, voordat in 1941 een nieuw pand in gebruik kan worden genomen. Piet van Elst wordt in 1947 geboren, hij treedt in de voetsporen van zijn vader, nadat hij de ambachtschool heeft doorlopen, eerst als timmerman in zijn vaders bedrijf, maar in de loop der jaren is hij steeds vaker in de winkel te vinden. Als hij 8 jaar is past Piet al op de winkel als zijn moeder achter het huis de was ophangt. Zodra er een klant verschijnt moet hij zijn moeder roepen. Op woensdagochtend wanneer de boeren naar de markt gaan is het vaak druk en helpt Piet in de winkel. Naast het helpen van klanten, maakt Piet in de timmermanswerkplaats ramen en kozijnen. Van Elst is niet de enige middenstander in Scherpenzeel die ijzerwaren verkoopt. In de winkel van Geert Bakker aan de Dorpsstraat worden al vanaf 1920 spijkers, moeren en boutjes verkocht, terwijl Bakker ook ruim gesorteerd is in tuingereedschappen, tuinmeubelen en huishoudelijke artikelen. Geert Bakker is in 1973 overleden, zijn echtgenote heeft de winkel nog tot 1988 gerund. Een andere concurrent is Bertus Wagenveld met zijn hobbyshop aan de Nieuwstraat en later nog enige tijd aan de Stationsweg. Ook Den Hartog aan de Hovenierslaan heeft doe-het-zelf artikelen verkocht. Van zijn vader mag Piet zodra hij 18 jaar is zijn rijbewijs halen, zodat hij met een Borgward materialen bij de klanten kan bezorgen. Zijn broers Rein en Ab zijn werkzaam in het aannemersbedrijf van hun vader, dat ze zelfstandig voortzetten als vader Rein een stapje terug doet. Dat betekent niet dat Rein van zijn oude dag gaat genieten, want dagelijks is hij 's morgens om zes uur paraat om zodra de eerste klant zich meldt de winkel te openen. Op 25-jarige leeftijd trouwt Piet met Nel Vlastuin, die daarna ook regelmatig in de winkel werkt. In 1980 worden het aannemersbedrijf en de winkel gesplitst. Vanaf die tijd is Piet fulltime in de winkel werkzaam, bijgestaan door zijn ouders die zich tot op hoge leeftijd hebben ingezet voor de zaak. Wekelijks wordt de winkelvloer dan nog door moeder op woensdagmiddag geschrobd. In hetzelfde jaar wordt de winkel drastisch uitgebreid. Het huis van de burens wordt in 1978 aangekocht en bij de winkel getrokken, terwijl ook het woonhuis achter de zaak deel gaat uitmaken van de nieuwe winkel. Vanzelfsprekend wordt de verbouwing door het eigen aannemersbedrijf gerealiseerd. De vloeroppervlakte wordt ongeveer tien keer zo groot en het assortiment wordt ook aanmerkelijk uitgebreid. Het doe-het-zelf is populair omdat iedereen zijn eigen ideeën over zijn interieur wil en vooral kan vormgeven. Voor een grote groep heeft het klussen ook een praktische reden: geld. Als je van alles met je interieur wilt doen en het toch een beetje betaalbaar wilt houden, moet je zelf de handen uit de mouwen steken. De winkel wordt omgedoopt tot Happy Hobby en enkele jaren later, in 1984, wordt de naam veranderd in Houtland. Bij Houtland kunnen veel meer doe-het-zelf materialen en gereedschappen worden gekocht en ook kan men er voortaan voor allerlei bouwmaterialen terecht. Rein van Elst is in 1988 op 91-jarige leeftijd overleden, zijn vrouw die achttien jaar jonger is, overlijdt in 2006 en is even oud geworden als haar echtgenoot. In 1989 wordt nog eens 250 m<sup>2</sup> aan de oppervlakte van de winkel met werkplaats toegevoegd. Timmerman Theo Blom wordt in dienst genomen om bij klanten deuren die bij Van Elst worden gekocht af te hangen en werkzaamheden in de werkplaats te verrichten zoals het op maat zagen van planken, latten en houten platen. In 1996 houdt Houtland op te bestaan en wordt doe-het-zelf Van Elst een Hubo. Deze

winkelketen (Houthandel Utrecht Bedrijven Organisatie) is in 1969 opgericht en is nu onderdeel van DGN Retail (Doe-het-zelf Groep Nederland). Tot deze organisatie behoren ook DHZ-zaken van Doeland, Fixet en Multimate. In 2002 is Ron van Elst, de jongste zoon van Piet en Nel, in de zaak gekomen, nadat Piet het om gezondheidsredenen rustiger aan moest gaan doen. Ron is op dat moment 26 jaar. Al vanaf de jaren negentig worden plannen gemaakt voor nieuwbouw. De gemeente staat echter niet toe dat het pand in de Marktstraat gesloopt wordt en plaats maakt voor een nieuw winkelpand. Familie Van Elst besluit elders in het dorp naar mogelijkheden te zoeken. Dat kost de nodige tijd, maar resulteert uiteindelijk in 2003 in een modern winkelpand met voldoende parkeergelegenheid op het industrieterrein aan de Holleweg. De winkel is meer dan vier keer zo groot als de zaak aan de Marktstraat en heeft daarmee een oppervlakte van ruim twaalfhonderd vierkante meter. De doe-het-zelf zaak wordt onderdeel van Doeland. De Doeland winkels worden geleid door zelfstandige ondernemers. De ontwikkelingen in de DHZ-branche gaan snel, aan het eind van 2011 verdwijnt de naam Doeland. Hierop vooruitlopend heeft Van Elst ervoor gekozen zich nu al aan te sluiten bij KlusWijs, de jongste doe-het-zelf keten van Nederland met op dit moment elf vestigingen. Ook de zaken van KlusWijs worden geëxploiteerd door zelfstandige ondernemers. De KlusWijs-ondernemer richt zich primair op de consument, waarbij de accenten liggen op vakkundig, vertrouwd en voordelig. Piet van Elst jr, de oudste zoon van Piet sr, helpt nu ook twee avonden in de week in de moderne doe-het-zelf winkel van zijn broer Ron. Medewerker Theo Blom is onlangs met pensioen gegaan. Met drie personeelsleden in vaste dienst en een aantal parttimers, onder wie Piet van Elst sr, is elke klant verzekerd van een vlotte en deskundige bediening.







*Kluswijs, 2011.*